

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลในทศวรรษหน้า

..... *“Whoever Commands The sea, commands the trade,
whoever commands the trade of the world commands the riches of the world,
and consequently the world itself”*

(Sir Water Releigh)

...“ผู้ใดครองทะเล ผู้นั้นครองการค้าของโลก
ผู้ใดครองการค้าของโลก ผู้นั้นครองความมั่งคั่งของโลก ผู้นั้นครองโลก”...

กล่าวนำ

คำกล่าวของ *Sir Water Releigh* ข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของทะเล การครอบครองทะเลสามารถนำมาซึ่งความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของประเทศ ในทางตรงข้ามมุมมองดังกล่าวย่อมจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลของโลกด้วยเนื่องจากการแสวงโอกาสในช่วงชิงทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดของประเทศหนึ่ง อาจถูกประเมินว่าเป็นภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของอีกประเทศหนึ่ง หรืออีกหลายประเทศได้เช่นกัน ปัญหาคือ“..การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลควรเป็นหน้าที่ของใคร..”สำหรับประเทศไทยนั้นมีลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเลที่เอื้ออำนวยต่อการคมนาคมทางทะเล อีกทั้งอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ จึงมีโอกาสที่ใช้ทะเลสร้าง สมุททานุภาพ เพื่อให้ประเทศเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล คือ ศิลป์และศาสตร์ในการพัฒนา (Ways)และใช้กำลังอำนาจของชาติที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทะเล หรือสมุททานุภาพ(Means) ทั้งในยามสงบและยามสงคราม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ(Ends) โดยมีแนวความคิดต้องการให้สามารถใช้ทะเลให้เป็นประโยชน์ได้ตามที่ต้องการตลอดเวลา และในเวลาเดียวกันก็สามารถกีดกันหรือขัดขวางไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามใช้ทะเลให้เป็นประโยชน์ได้ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่ได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ทะเล ที่ผ่านมามีการจัดทำนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ซึ่งนโยบาย

ฉบับปัจจุบันที่ใช้อยู่ คือ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๔๘ – ๒๕๕๒) ซึ่งกล่าวเกี่ยวกับทะเลไว้เฉพาะในด้านของความมั่นคงเท่านั้น โดยการใช้ประโยชน์จากทะเลในด้านอื่น ๆ รวมถึงการเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกัน ไม่ได้กล่าวไว้ จึงตั้งใจที่จะจัดทำวิจัยเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการใช้ทะเลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศไทย ตอบสนองแนวคิด มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน การจัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลในครั้งนี้ ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการการจัดทำยุทธศาสตร์ แบ่งออกเป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การวิเคราะห์ และกำหนดแบบ(Model)ในการจัดทำยุทธศาสตร์

ขั้นที่ ๒ ตรวจสอบสถานะแวดล้อมทางทะเลของประเทศไทย

ขั้นที่ ๓ การกำหนด วิสัยทัศน์ และผลประโยชน์ทางชาติทางทะเล

ขั้นที่ ๔ การกำหนดวัตถุประสงค์ของชาติทางทะเล

ขั้นที่ ๕ กำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลของประเทศไทยและกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ขั้นที่ ๑ การวิเคราะห์ และกำหนดแบบ(Model)ในการจัดทำยุทธศาสตร์

กรอบแนวความคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลของประเทศไทยในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า (พ.ศ.๒๕๕๕ – พ.ศ.๒๕๖๔) ได้พิจารณาใช้ แบบจำลองของบาร์เทลิทท์ เป็นแนวทางในการจัดทำ เนื่องจากว่าเป็นแบบจำลองหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์ที่แสดงให้เห็นถึงกรรมวิธีที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

วิเคราะห์หลักการและแนวทางการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

จะวิเคราะห์หลักการและแนวทาง การพัฒนาการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” พระราชดำรัส เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและ พระราชดำรัสที่กล่าวถึงการรู้ รัก สามัคคีมาเป็นหลักในการกำหนดแนวคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์ พร้อมกับ ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับทฤษฎีและแนวคิดในการรักษาความมั่นคงทางทะเลของกำลังทางเรือต่างประเทศในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางทะเล และการประยุกต์ใช้กำลังทางเรือ เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนรัฐบาลในการใช้ประโยชน์ และการแสวงประโยชน์จากทะเลให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเสริมสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ โดยจะดำเนินการวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. วิเคราะห์หลักการ

๑.๑ จากคำกล่าวของ Mahan ที่ว่า “กำลังอำนาจทางเรือ (Sea Power) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของกำลังอำนาจทางทะเล หรือสมุทธานุภาพ (Maritime Power) เพราะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ชาติสามารถใช้ประโยชน์จากทะเลได้อย่างสูงสุด” และจากทฤษฎีสมุทธานุภาพของ Mahan ที่ทำให้ประเทศมหาอำนาจทางเรือ ในอดีตเสริมสร้างแสนยานุภาพกำลังทางเรือของตนเอง เพื่อล่าอาณานิคมและแสวงหาความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจกลับสู่ประเทศแม่จากประเทศเมืองขึ้น ในปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศได้มีการนำเอาทฤษฎีสมุทธานุภาพของ Mahan มาประยุกต์ใช้ เพื่อเสริมสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจด้วยการให้ความสำคัญและมุ่งแสวงหาประโยชน์จากทะเล มีการพัฒนาสมุทธานุภาพ ตลอดจนกำลังอำนาจทางเรือตามแต่แนวความคิดที่จะรักษาอธิปไตย และปกป้องผลประโยชน์ของชาติจากภัยคุกคามทางทะเลที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาตามเหตุผลและความจำเป็นของประเศนั้น ๆ สำหรับประเทศไทยวิเคราะห์โดยหลักการตามทฤษฎีสมุทธานุภาพของ Mahan จะเห็นได้ว่าการพัฒนาทั้งสมุทธานุภาพและกำลังอำนาจทางเรือ ยังขาดทิศทาง และขาดการดำเนินการอย่างจริงจัง ต่างกับแนวทางของประเทศมาเลเซีย ที่ได้มีการกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติในการพัฒนาสมุทธานุภาพ และกำลังอำนาจทางเรือ ด้วยการประกาศตนเองเป็นสมุททรัฐ (Maritime Nation) หรือชาติทางทะเล เพื่อให้ทุกภาคส่วน มุ่งเห็นความสำคัญในการใช้ประโยชน์จากทะเลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เร่งเสริมสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของประเทศจากกิจกรรมทางทะเล ด้วยการจัดตั้งหน่วยงานในระดับนโยบายทำหน้าที่ให้คำปรึกษารัฐบาลในการวางแผนนโยบาย หรือยุทธศาสตร์ทะเลของประเทศ เช่นเดียวกับประเทศ สิงคโปร์ หรือ ออสเตรเลียที่กำหนดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ

๑.๒ วิเคราะห์ทฤษฎีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้รับประโยชน์ (Stakeholder Analysis Theory) หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เห็นว่า การเสริมสร้างศักยภาพในทุกมิติเพื่อเป็นหลักในการสร้างความมั่นคงของชาติ ภายใต้หลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม กองทัพต้องร่วมกันปฏิบัติการที่ยิ่งใหญ่ในฐานะผู้สร้างรากฐาน ความมั่นคงของชาติ และความสุขของประชาชน เป็นความท้าทายบทบาททหาร ในอนาคต และเป็นองค์กรหลักของประเทศชาติร่วมมือกับภาคพลเรือน การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้รับประโยชน์ทำให้ทราบว่า ๑.) การมีส่วนได้รับประโยชน์ของแต่ละกลุ่มที่อาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินการ โดยเฉพาะภาครัฐ ซึ่งจะต้องแสดงความรับผิดชอบ ต่อความเสี่ยง หรือความสูญเสียอันอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ๒.) การบริหารจัดการผลประโยชน์ ให้ตกแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ได้รับผลกระทบจะต้องอยู่บนหลัก Win-Win Strategy และหลักคุณธรรม – จริยธรรม และ ๓.) เพื่อลดความขัดแย้ง และสร้างความเข้าใจต่อทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ได้รับผลกระทบ จะต้องให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์อย่างเสมอกัน โดยถ้วนทั่ว

ตามสิทธิ ตามกฎหมาย ตามจารีตประเพณี และตามข้อตกลงที่เกิดขึ้น พิจารณาตามทฤษฎีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้รับประโยชน์แล้วเห็นว่า **ความมั่นคงทางทะเลและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นเรื่องของทุกภาคส่วน** ทั้งในส่วนองรัฐบาลต้องมีนโยบายการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานภาครัฐทั้งทหาร และพลเรือนต้องสร้างความเข้าใจแก่ทุกกลุ่ม และ รับผิดชอบต่อความเสี่ยงหรือความสูญเสียส่วนภาคประชาชนที่ต้องเข้าใจในสิทธิ และผลประโยชน์ที่ได้รับต้องอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคกัน ดังนั้นความมั่นคงทางทะเลในทศวรรษหน้า จึงเป็นสิ่งท้าทายที่ต้องริเริ่มด้วยการกำหนดขอบเขต แนวทาง ความสำคัญ เงื่อนไข กลไก และกระบวนการ ระหว่าง ผู้มีส่วนได้รับประโยชน์ภายใน ภายนอก การกำหนดยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี ของกระบวนการ มีส่วนร่วม และระหว่างความร่วมมือร่วม ทั้งรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชน

๑.๓ วิเคราะห์กรอบแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของ **Bartlett** ที่ได้เสนอแบบจำลองแสดงหลักการกำหนดยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นกรรมวิธีที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ได้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อเกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น การปรับแต่งตัวแปรเพื่อ นำความสมดุลกลับคืนมาสามารถดำเนินการได้ด้วยการทบทวนเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือการปรับเปลี่ยนเครื่องมือหรือแนวทางปฏิบัติ จากปัญหาเชิงนโยบาย ปัญหาเชิงการบริหาร ตลอดจนแนวโน้มสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเล จะเห็นได้ว่าการดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางทะเลในทศวรรษหน้า เมื่อทบทวนเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ว่า **“ผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติทางทะเลที่ต้องมีประสิทธิภาพ”** และถือเป็นเป้าหมายสูงสุด ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น การจะนำความสมดุลกลับคืนมาตามกรอบแนวคิดของ Bartlett คือ การปรับเปลี่ยนเครื่องมือหรือแนวทางปฏิบัติ จะยังคงเป็นบทบาทสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมและเร่งผลักดัน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้ง ๓ ระดับ คือ ระดับยุทธศาสตร์ (Strategy Level) เป็นระดับนโยบายทั้งองรัฐบาล ระหว่างกระทรวง และระหว่างประเทศ ระดับปฏิบัติการ (Operational Level) เป็นระดับหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลระดับกรม และระดับยุทธวิธี (Tactical Level) เป็นระดับหน่วยปฏิบัติในการรักษาและบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางทะเล

๑.๔ **สิ่งท้าทายทางยุทธการ “Operational Challenge”** สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเล ที่จะเป็นสิ่งท้าทายที่ประเทศไทยต้องเผชิญในทศวรรษหน้า ได้แก่

๑.๔.๑ กระแสโลกาภิวัตน์

๑.๔.๒ การเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของโลก และเป็นเส้นทางคมนาคมทางทะเลในภูมิภาค Economic Shift from West to East

๑.๔.๓ การแผ่ขยายอิทธิพลทางเรือของมหาอำนาจในภูมิภาค จีน อินเดีย ญี่ปุ่น

๑.๔.๔ การพยายามรักษาอิทธิพลทางเรือ และสกัดการแผ่ขยายอิทธิพลของมหาอำนาจในภูมิภาคของสหรัฐ

๑.๔.๕ ความขัดแย้งจากการแย่งชิงทรัพยากรในทะเลโดยเฉพาะในพื้นที่เหลื่อมทับ

๑.๔.๖ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

๑.๔.๗ ความมั่นคงภายในประเทศ

๑.๔.๘ ภัยธรรมชาติ

๑.๕ แนวความคิดทางยุทธศาสตร์ โอกาสในการแสวงประโยชน์จากทะเลเป็นสิ่งที่หลายประเทศ ต่างให้ความสำคัญ เพราะทะเลจะช่วยเสริมสร้างให้ประเทศมีความมั่นคง และมีความมั่งคั่งมากยิ่งขึ้น ความสงบเรียบร้อยในทะเลเป็นประเด็นที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ และเล็งถึงความจำเป็นในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้การแสวงประโยชน์จากทะเลเป็นไปอย่างเสรีและมีความปลอดภัย ภายใต้กฎระเบียบที่ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ หากการแสวงประโยชน์จากทะเลเกิดเหตุการณ์กระทบกระทั่ง จนบานปลายกลายเป็นเรื่องผลประโยชน์ระหว่างประเทศ คู่กรณีอาจตัดสินใจใช้กำลังทหารเข้าแก้ไขปัญหา ทุกประเทศจึงต้องเตรียมกำลังทางเรือไว้เพื่อป้องกันประเทศด้วยเช่นกัน ดังนั้น แนวความคิดทางยุทธศาสตร์ของประเทศ ในการแสวงประโยชน์จากทะเลให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงควรตระหนักและให้ความสำคัญใน ๕ ประเด็น ต่อไปนี้

๑.๕.๑ ความปลอดภัยในทะเล (Maritime Safety) เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน เป็นงานที่ภาครัฐต้องเตรียมไว้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และต้องเป็นไปตามข้อตกลงระหว่างประเทศ

๑.๕.๒ การปกป้องทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล (Protection of Maritime Natural Resources) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ (United Nations Convention on the Law of the Sea 1982) ให้สิทธิอธิปไตยเหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะแก่รัฐชายฝั่ง ทำให้ประเทศต่างๆ ออกมาตรการในการดูแลพื้นที่ที่ได้รับสิทธิ์ เป็นการดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในทะเลทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล

๑.๕.๓ การควบคุมการสัญจรทางทะเล (Maritime Mobility) เป็นการดูแล และคุ้มครองเส้นทางคมนาคมทางทะเลให้มีความปลอดภัย โดยการออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ และการใช้ทะเล

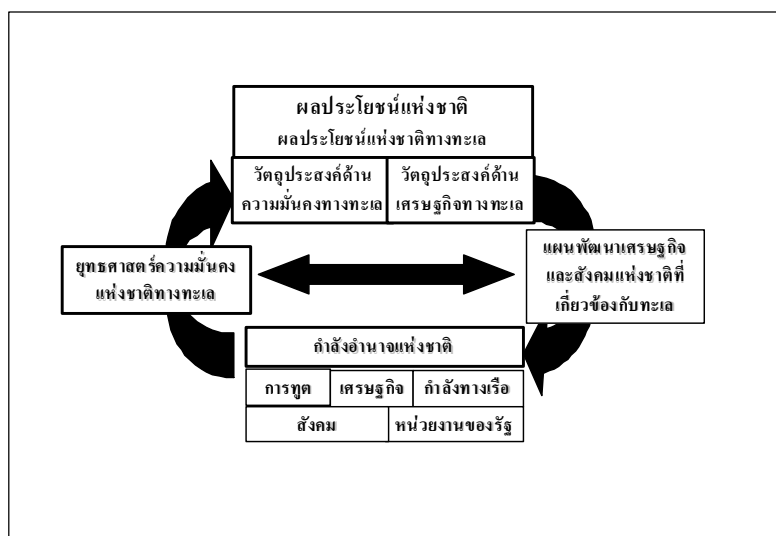
๑.๕.๔ การรักษาความมั่นคงทางทะเล (Maritime Security) เป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายทะเล การป้องกันปัญหาที่จะเข้ามาในประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงภายใน การต่อต้านการก่อการร้าย และการปราบปรามโจรสลัด เป็นต้น

๑.๕.๕ การป้องกันประเทศ (National Defense) เป็นการจัดเตรียมกำลังทางเรือและการใช้กำลังทางเรือเพื่อขังไว้ซึ่งอธิปไตยของชาติทางทะเล เป็นภารกิจที่กองทัพเรือต้องดำเนินการ ส่วนหน่วยปฏิบัติงานอื่น ๆ ในทะเลจะทำหน้าที่เป็นหน่วยสนับสนุนในยามสถานการณ์ไม่ปกติ

ขั้นที่ ๒ ตรวจสอบสถานะแวดล้อมทางทะเลของประเทศไทย

ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล หมายถึง การที่ประเทศชาติมีสถานะแวดล้อมทางทะเลที่เอื้อให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆทางทะเลได้อย่างเสรี ปลอดภัย และเหมาะสม จนนำไปสู่การบรรลุผลประโยชน์ของชาติ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลฉบับนี้จึงเป็นเจตจำนงแห่งรัฐ ในการใช้และพัฒนาอำนาจแห่งชาติทั้งหมด (National Powers) และเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกัน รักษา และเพิ่มพูนผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๖๔) ได้กำหนดให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชาติในการแสวงประโยชน์จากทะเลในห้วงเวลาดังกล่าว และมุ่งเน้นการสร้างเสถียรภาพ ความปลอดภัย เสรีภาพ และสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางทะเลของทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน ตลอดจนเพื่อให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ ๘ แสดงความสัมพันธ์ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ความสำคัญของทะเล

ประเทศไทยมีแผ่นดินติดกับทะเล ๒ ด้าน คือ ด้านตะวันตกเป็นทะเลอันดามันและช่องแคบมะละกา ส่วนด้านตะวันออกเป็นอ่าวไทย มีอาณาเขตทางทะเลประมาณ ๓๒๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร มีความยาวชายฝั่งทะเลมีรวม ๓,๐๑๐ กิโลเมตร (ด้านอ่าวไทย ๑,๕๗๒.๕ กิโลเมตร และด้านอันดามัน ๑,๐๓๗.๕ กิโลเมตร) การแบ่งทะเลของไทยประกอบด้วย น่านน้ำภายใน (Internal Waters), ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea), เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone), ไหล่ทวีป (Continental Shelf) และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone : EEZ) และเมื่อพิจารณาที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่า น่านน้ำอ่าวไทยมีลักษณะเป็นกึ่งปิด (Semi Enclosed Sea) ที่ล้อมล้อมด้วยน่านน้ำที่เป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศต่างๆ ถึง ๒ ชั้น ด้านอ่าวไทยชั้นใน คือ ประเทศกัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย และชั้นนอก คือ ประเทศจีน อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ส่วนทางด้านตะวันตก ในส่วนของพื้นที่ตอนเหนือของช่องแคบมะละกาถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำของประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย ส่วนพื้นที่ตอนบนในส่วนของทะเลอันดามันถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำของประเทศอินเดีย และสหภาพพม่า

มีการประเมินว่าผลประโยชน์ทางทะเลที่ประเทศไทยได้รับในแต่ละปีประมาณไม่ต่ำกว่า ๑๒ ล้านล้านบาท (ตัวเลข ณ ปี พ.ศ.๒๕๕๓) ในจำนวนนี้ตกอยู่ในมือคนไทยไม่ถึงร้อยละ ๓๐ ของมูลค่าดังกล่าว จากการประเมินผลประโยชน์ทางทะเลสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ส่วน คือ **มูลค่าทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง** จำนวน ๐.๗๓ ล้านล้านบาทต่อปี ประกอบด้วยทรัพยากรในส่วนที่มีชีวิตมูลค่าประมาณ ๐.๒๓ ล้านล้านบาท และทรัพยากรไม่มีชีวิตมูลค่าประมาณ ๐.๕๐ ล้านล้านบาท และ**มูลค่าของกิจกรรมการใช้ทะเล**มีสูงถึง ๑๐.๒๖ ล้านล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของมูลค่าผลประโยชน์ทางทะเลทั้งหมด โดยกิจกรรมที่ทำให้เกิดมูลค่ามากที่สุด คือ การขนส่งทางทะเล และในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า ผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มมูลค่ามากขึ้น

ทะเลยังเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของคนไทย โดยประเทศไทยสามารถทำการประมงได้เป็นมูลค่ามหาศาล จนกลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ (กองเรือประมงไทยเคยติดอันดับ ๘ ของโลก) น่านน้ำไทยยังมีทรัพยากรทั้งน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และแร่ธาตุ ทั้งทะเลยังเป็นเส้นทางลำเลียงขนส่งสินค้าประมาณ ๕๐ % ของการค้าขายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าพลังงานอันได้แก่ น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ ที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นหลัก ซึ่งประเทศไทยจะสามารถใช้เส้นทางคมนาคมทางทะเลได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ก็ต่อเมื่ออาณาเขตทางทะเลของไทยและบริเวณใกล้เคียงปราศจากความขัดแย้งและภัยคุกคาม ตลอดจนทะเลไทย

และบริเวณชายฝั่งยังมีภูมิประเทศที่สวยงาม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล นอกจากนี้ผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยไม่จำกัดอยู่เฉพาะภายในอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยเท่านั้น หากยังรวมถึงทะเลหลวงหรือน่านน้ำสากล หรือเขตทะเลของประเทศอื่นทั่วโลกที่สามารถทำความตกลงกันได้ นับได้ว่าทะเลเป็นแหล่งที่มาของกำลังอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา ทหาร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี พลังงาน และสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมความมั่นคงและความมั่งคั่งของชาติ ซึ่งในอนาคตกำลังอำนาจของชาติที่มาจากทะเลยังทวีความสำคัญมากขึ้น

สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลและประเด็นปัญหา

ในการสรุปสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลในบทที่๑ นำมาวิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อให้เห็นสถานการณ์และประเด็นปัญหาในภาพกว้าง โดยแบ่งเป็น ๔ หัวข้อ ได้แก่ ๑) สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลระดับโลก ๒) สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลระดับภูมิภาค ๓) สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และ ๔) สถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย

๑. สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลในระดับโลก

ปัจจุบันนี้สังคมโลกได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีอันเจริญก้าวหน้าได้เชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกัน ทำให้โลกมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ความเป็นไปทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศต่างๆ ได้ถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายตัวของระบบทุนนิยมที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจของโลกนอกจากเชื่อมโยงกันแล้วยังทำให้มีการเกิดขึ้นของประเทศหรือกลุ่มประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นจีน อินเดีย รัสเซีย บราซิล เกาหลีใต้ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป กลุ่มประเทศอาเซียน เป็นต้น ระบบโลกในปัจจุบันจึงเป็นระบบหลายขั้วอำนาจ (Multi-polar system) ที่ประเทศที่มีศักยภาพต่างก็แข่งขัน ถ่วงดุล และร่วมมือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ โลกยุคโลกาภิวัตน์ยังส่งผลให้รูปแบบของภัยคุกคามได้เปลี่ยนแปลงไป ภัยคุกคามอันเกิดจากรัฐ กำลังทหาร หรือการเกิดสงครามขนาดใหญ่มีแนวโน้มลดลง ขณะที่การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร นอกจากทำให้รัฐต่างๆ มีศักยภาพลดลงในการบริหารจัดการด้านความมั่นคงแล้วยังทำให้เกิดขึ้นภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ซึ่งครอบคลุมทั้งความมั่นคงของสังคม (Social Security) ความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) และความมั่นคงทางสิ่งแวดล้อม (Environmental Security) ที่เป็นภัยคุกคามที่มีลักษณะข้ามชาติและมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ เช่น การก่อการร้าย การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์ การลักลอบ

ขนส่งอาหาร โจรสลัด ภัยต่อการเดินเรือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก ความมั่นคงทางด้านอาหาร ความมั่นคงทางพลังงาน เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของโลกและของแต่ละประเทศอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ ปัญหาความมั่นคงรูปแบบใหม่ยังอาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศได้อีกด้วย ภัยคุกคามรูปแบบใหม่จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายและต้องอาศัยการบริหารจัดการของภาครัฐที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ความมั่นคงในระดับโลกพบว่า ภัยคุกคามความมั่นคงที่สำคัญที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวาง มีผลต่อแนวทางการบริหารจัดการของรัฐ และจะมีความเข้มข้นเพิ่มมากขึ้นในอนาคตก็คือ (๑) การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ ในปัจจุบันการก่อการร้ายมีแนวโน้มขยายตัวและรุนแรงมากขึ้น มีรูปแบบและเครือข่ายที่ซับซ้อนมากขึ้น กลุ่มก่อการร้ายได้ขึ้นมาเป็นตัวแสดง (Actor) ที่สำคัญในเวทีการเมืองระดับโลก ท่ามกลางสถานการณ์ของโลกที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วของอาวุธทำลายล้างสูง และการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอาวุธ จึงทำให้ภัยคุกคามอันเกิดจากความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมมีความเข้มข้น รุนแรง และรวดเร็วมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ เมื่อผนวกกับลักษณะของการบริหารจัดการความมั่นคงทางทะเลที่มีความยากลำบากในการควบคุมแล้ว ทะเลจึงเป็นได้ทั้งแหล่งช่องสุ่มของบรรดาเหล่าผู้ก่อการร้าย เป็นทั้งเส้นทางเดินเรือ เส้นทางขนส่งอาหาร และเป้าหมายในการปฏิบัติการ ทั้งการที่ไม่สามารถระบุรูปแบบของภัยคุกคามของการก่อการร้ายที่ชัดเจนได้ว่าจะใช้อาวุธประเภทใด เวลา และสถานที่ใดในการปฏิบัติการ ทำให้ภัยคุกคามจากการก่อการร้ายกลายเป็นภัยคุกคามหลักที่กระทบต่อความมั่นคงของโลกในปัจจุบัน (๒) ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลก กระแสโลกาภิวัตน์ที่มาพร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในแบบทุนนิยม ที่เน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการมุ่งแสวงหากำไรสูงสุดเป็นหลัก ทำให้ธรรมชาติในฐานะที่เป็นทรัพยากรถูกนำมาใช้อย่างเข้มข้น ขาดความรับผิดชอบ และไร้การควบคุม จนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ผลกระทบจากการพัฒนาต่อธรรมชาติที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก (Climate Change) ที่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลก และที่สำคัญปัญหาสิ่งแวดล้อมยังส่งผลกระทบต่อชีวิตของมนุษย์ในทุกด้านอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นภัยพิบัติ การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของพื้นผิวโลก ความมั่นคงทางพลังงาน ความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งยังกระทบต่อภาคสังคม เช่น ปัญหาความยากจน การอพยพย้ายถิ่น การแย่งชิงทรัพยากร เป็นต้น และ (๓) ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของประชากรโลก การแสวงหากำไรสูงสุดของระบบทุนนิยม และปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจมีความเข้มข้นมากขึ้น เช่น ความขัดแย้งจากการแย่งชิงตลาดและทรัพยากร ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ที่สำคัญปัญหาจาก

ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้นอาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศและการเกิดขึ้นของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ๆได้ และยังส่งผลให้ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนต่างๆภายในแต่ละประเทศมีความรุนแรงยิ่งขึ้นอีกด้วย

๒. สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลในระดับภูมิภาค

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และมีอาณาเขตติดต่อกับมหาสมุทรแปซิฟิก มหาสมุทรอินเดีย และช่องแคบมะละกา จึงนับได้ว่าประเทศไทยตั้งอยู่บนจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญใน ๒ แง่มุม กล่าวคือ (๑) เป็นแหล่งทรัพยากรทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และ (๒) เป็นเส้นทางเดินเรือที่สำคัญ ด้วยเหตุนี้มหาอำนาจต่างๆจึงมุ่งที่รักษาและแผ่ขยายอิทธิพลของตนเองในพื้นที่ดังกล่าว คุณภาพและพลวัตด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก จึงขึ้นอยู่กับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคกับประเทศมหาอำนาจเป็นสำคัญ

ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมีเส้นทางยุทธศาสตร์ด้านการขนส่งที่สำคัญอย่างยิ่งได้แก่ (๑) **ช่องแคบฮอร์มุซ** เป็นเส้นทางผ่านเข้าออกช่องทางเดียวของรัฐในตะวันออกกลางที่ส่งน้ำมันเป็นสินค้าออก ความตึงเครียดใดๆที่เกิดขึ้นบริเวณช่องแคบดังกล่าวจึงสร้างความอ่อนไหวต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของโลกอย่างมาก (๒) **ช่องแคบมะละกา** เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและพลังงานของหลายประเทศในทวีปเอเชียและรวมทั้งประเทศไทย มหาอำนาจต่างๆรวมทั้งประเทศชายฝั่งช่องแคบจึงให้ความสำคัญต่อสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่ดังกล่าว และ (๓) **ทะเลจีนใต้** มีความสำคัญต่อประเทศเอเชียตะวันออกและสหรัฐอเมริกาอย่างมาก เพราะเป็นแหล่งทรัพยากรและเส้นทางขนส่งพลังงานจากตะวันออกกลางไปจีน ญี่ปุ่น และภาคตะวันตกของสหรัฐฯ ทะเลจีนใต้จึงเป็นพื้นที่ที่มีการแข่งขันและความขัดแย้งระหว่าง ๒ มหาอำนาจคือ จีน และสหรัฐฯ นอกจากนี้การอ้างสิทธิเหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์และพาราเซลซึ่งเป็นแหล่งสำรองน้ำมัน ยังเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศจีน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไต้หวัน อีกด้วย

ในส่วนของบทบาทของมหาอำนาจ สหรัฐฯยังคงให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกในฐานะที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ทั้งในด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ ขณะที่จีนมุ่งสร้างศักยภาพและเพิ่มบทบาทด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคให้มีเสถียรภาพและเป็นประโยชน์ต่อจีนมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งกระชับความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และ แอฟริกา ควบคู่ไปกับการส่งเสริมความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับพหุภาคี ปัจจัยสำคัญที่ทำให้จีนสนใจภูมิภาคนี้อย่างมาก คือ การที่จีนต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบในการผลิตและพลังงานผ่านน่านน้ำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และช่องแคบมะละกา ทั้งนี้ เศรษฐกิจของ

จีนต้องพึ่งพาน้ำมันจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด โดยร้อยละ ๘๐ ของน้ำมันที่ถูกบริโภคในจีนขนส่งผ่านมหาสมุทรอินเดีย ส่งผลให้จีนมุ่งมหาสมุทรอินเดียในทุกทางเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่เส้นทางขนส่งสินค้าและพลังงานของตน

การแข่งขันของมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ยังต้องคำนึงถึงบทบาทของอีก ๒ ประเทศที่สำคัญคือ ญี่ปุ่น และอินเดีย ญี่ปุ่นซึ่งเป็นพันธมิตรใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกาได้เพิ่มบทบาทของตนเองในเวทีการเมืองและความมั่นคงระหว่างประเทศ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกมากขึ้น โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความสำคัญต่อญี่ปุ่นทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง เป็นแหล่งทรัพยากร แหล่งลงทุน ฐานการผลิต และตลาดที่สำคัญ แต่ในปัจจุบันอิทธิพลของจีนได้แพร่ขยายลงมาในภูมิภาคนี้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทำให้ญี่ปุ่นต้องแข่งขันอิทธิพลทางเศรษฐกิจและความมั่นคงกับจีนในภูมิภาคนี้มากขึ้น เช่นเดียวกับประเทศอินเดีย อินเดียยังคงให้ความสำคัญกับนโยบายเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคอื่นๆ โดยเฉพาะกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อินเดียใช้นโยบายมุ่งตะวันออก (Look East) เพื่อโคดเคียวปากีสถานและถ่วงดุลอำนาจกับจีน โดยมองว่า การขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาคนี้เป็นการคุกคามอินเดียทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ อินเดียยังมีนโยบายเร่งเปิดความสัมพันธ์กับมหาอำนาจอื่นๆ โดยไม่เลือกฝ่าย เพื่อเสริมสร้างระบบหลายขั้วอำนาจขึ้นในโลก และเป็นการแสดงอิทธิพลในภูมิภาคเอเชียใต้และมหาสมุทรอินเดีย โดยอาศัยกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศที่สำคัญ เช่น การประชุมความร่วมมือด้านความมั่นคงของอาเซียนหรือ ASEAN Regional Forum (ARF) การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit - EAS) และการประชุมสุดยอดผู้นำประเทศอาเซียน+๓ และอาเซียน+๖ รวมทั้งในระยะ ๕ ปีข้างหน้า อินเดียจะยังใช้หลักนิยมทางทะเลต่อไป ซึ่งให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติการทางทะเลเชิงรุกและเสริมสร้างขีดความสามารถของกองทัพเรืออีกด้วย

๓. สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน

แนวโน้มในอนาคตอันใกล้ของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะร่วมตัวกันใกล้ชิดมากขึ้นทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อย่างไรก็ตามประเทศต่างๆ ยังคงมีความขัดแย้งในหลายด้าน รวมทั้งประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยสถานการณ์ความขัดแย้งที่สำคัญที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางทะเลของไทยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (๑) ด้านพม่า ยังมีปัญหาเส้นเขตแดนทางทะเลที่ยังไม่สามารถตกลงกันได้ รวมไปถึงทะเลยังเป็นเส้นทางในการลักลอบขนส่งยาเสพติดและการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอีกด้วย และในปัจจุบันพม่าได้ควบคุมการประมงมากขึ้น ส่งผลให้เรือประมงต่างชาติไม่สามารถลักลอบเข้าไปทำการประมงในเขตพม่า

ได้เหมือนในอดีต (๒) ด้านมาเลเซีย ปัญหาเขตแดนทางทะเลระหว่างไทยและมาเลเซียคลี่คลายมากขึ้นหลังจากมีการตกลงให้พื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนเป็นเขตพัฒนาร่วม (๓) ด้านกัมพูชา ความขัดแย้งเรื่องพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลจะมีแนวโน้มเข้มข้นขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณพื้นที่ทับซ้อนดังกล่าวเป็นบริเวณที่มีทรัพยากรทางพลังงานที่อุดมสมบูรณ์ (๔) ด้านเวียดนาม เวียดนามอนุญาตให้เรือประมงไทยเข้าไปทำประมงในลักษณะการเช่าเรือเข้าไปทำการประมง แต่ยังคงมีการลักลอบเข้าไปทำประมงโดยไม่ถูกต้องอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามปัจจุบันพบว่าเรือประมงของเวียดนามรุกล้ำเข้ามาในพื้นที่ทางทะเลของไทยจำนวนมาก และ (๕) ด้านอินโดนีเซีย อินโดนีเซียประกาศห้ามเรือประมงต่างชาติเข้าไปทำการประมงในน่านน้ำอินโดนีเซียโดยเด็ดขาด ยกเว้นเรือประมงที่จดทะเบียนกับบริษัทของอินโดนีเซีย หรือร่วมทุนกับอินโดนีเซียเท่านั้น ทั้งนี้ กฎหมายประมงอินโดนีเซียฉบับใหม่ ที่ ๔๕/๒๐๐๘ ซึ่งแก้ไขปรับปรุงกฎหมายประมง ฉบับที่ ๓๑/๒๐๐๔ ได้มีผลบังคับใช้แล้ว โดยมีเนื้อหาบางส่วน อาทิ มาตรการเผา/จมเรือประมงต่างชาติที่เข้าไปทำการประมงผิดกฎหมายในน่านน้ำอินโดนีเซีย ซึ่งขัดกับบทบัญญัติของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเลปี ๑๙๘๒ ซึ่งทั้งไทยและอินโดนีเซียเป็นภาคีอยู่

๔. สถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่ทางทะเลของไทย

สถานการณ์ความมั่นคงและประเด็นปัญหาในพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทย อาจแบ่งได้เป็น ๓ กลุ่มที่สำคัญและสัมพันธ์กันคือ (๑) กลุ่มปัญหาการบริหารจัดการของรัฐ (๒) กลุ่มปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และ (๓) กลุ่มปัญหาภัยคุกคามและอาชญากรรมข้ามชาติ

(๑) กลุ่มปัญหาการบริหารจัดการของรัฐ

การบริหารจัดการทางทะเลของหน่วยงานรัฐยังขาดประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดมาจากหลายสาเหตุ ทั้งการขาดการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ขาดงบประมาณ กฎหมายหลายฉบับยังมีความล้าสมัยและมีความซ้ำซ้อน รวมไปถึงการขาดการตระหนักถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดนโยบายของชาติที่ผ่านมาจึงให้ความสำคัญกับทะเลน้อย ซึ่งปัญหาการบริหารจัดการของภาครัฐนี้ยังส่งผลกระทบต่อกลุ่มปัญหาอื่นๆด้วย นอกจากนี้การขาดการให้ความสำคัญกับทะเลยังส่งผลให้เกิดการขาดการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ท่าเรือ และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทะเล เช่น การต่อเรือ การซ่อมเรือ การขนส่งทางทะเล ฯลฯ อีกด้วย

(๒) กลุ่มปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

จากการขาดประสิทธิภาพในการจัดการทางทะเลของภาครัฐ ประกอบกับการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากทะเลอย่างขาดความรับผิดชอบและการควบคุม ส่งผลให้สิ่งแวดล้อมทางทะเลได้รับผลกระทบอย่างกว้างขวาง ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงอย่างรวดเร็ว ทะเลกลายเป็นพื้นที่รับภาระต้นทุนทางสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างรุนแรง เช่น การก่อกมลพิษทางทะเล การสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การทำประมงอย่างขาดความรับผิดชอบ การขาดการควบคุมกิจการของภาคเอกชน ฯลฯ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเลนั้น ยังส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางสังคมด้วย เช่น ความขัดแย้งระหว่างธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่ ธุรกิจเอกชนขนาดเล็ก และชุมชนท้องถิ่น ความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการประมง ทั้งยังบีบให้ผู้ประกอบการประมงออกไปแสวงหาผลประโยชน์ในเขตประมงของประเทศอื่น อันนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ อันเนื่องมาจากการประมงอีกด้วย

(๓) กลุ่มปัญหายุทธศาสตร์และอาชญากรรมข้ามชาติ

จากการที่ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเปิด ประกอบการขาดประสิทธิภาพในการควบคุมทะเล ทำให้ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีการกระทำผิดกฎหมายมาก และหลายประเด็นปัญหามีลักษณะที่ข้ามชาติ เช่น การลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมาย สินค้าหนีภาษี น้ำมันเถื่อน ยาเสพติด การค้ามนุษย์ การลักลอบขนส่งอาวุธ การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การก่อการร้าย โจรสลัด เป็นต้น ฯลฯ จากสภาพการณ์ของปัญหาจึงจำเป็นต้องเร่งด่วนที่ภาครัฐจะต้องปรับตัวเพื่อให้การควบคุมทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาพรวมการดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในห้วงที่ผ่านมา

จากการติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๒) มีผลการดำเนินการโดยสรุปเป็นภาพรวมแบ่งเป็น ๑ เรื่องที่ได้ให้ความสำคัญ ดังนี้

๑. การเสริมสร้างขีดความสามารถและพัฒนากำลังทางเรือ แม้มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ แต่กองทัพเรือได้พัฒนากำลังและขีดความสามารถให้สามารถรองรับภารกิจสำคัญได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาเห็นว่า กองทัพเรือมีภารกิจหลักที่สำคัญในการธำรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย และสิทธิอธิปไตยของชาติทางทะเล และมีภารกิจใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพิ่มมากขึ้น

๒. การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและส่งเสริมความร่วมมืออันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีและมีความร่วมมือที่เกี่ยวกับทะเลมากขึ้น โดยเฉพาะในกรอบของอาเซียน อย่างไรก็ตามยังมีความขัดแย้งในเรื่องเขตแดนอยู่ในหลายพื้นที่ แต่อยู่ในขอบเขตที่สามารถเจรจาและหาข้อยุติร่วมกันในทางสันติวิธีได้ สำหรับด้านเวียดนาม มีการยอมรับเขตแดนร่วมกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว สำหรับด้านพม่ายังคงมีปัญหาเขตแดนบริเวณเกาะหลาม เกาะกัน เกาะจันก บริเวณปากน้ำปากจั่น และพื้นที่เหนือเกาะสุรินทร์ถึงปากแม่น้ำปากจั่น และสำหรับด้านกัมพูชา ปัญหาเขตทับซ้อนในเขตเศรษฐกิจซึ่งมีความเกี่ยวโยงอย่างใกล้ชิดกับปัญหาเขตแดนทางบกที่ทวีความตึงเครียดมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะพื้นที่ทับซ้อนดังกล่าวมีโอกาสสำรวจพบแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเป็นปัญหานี้ อย่างเข้มข้นมากขึ้น

๓. การคมนาคมขนส่งทางทะเลและกิจกรรมพาณิชย์ การคมนาคมขนส่งทางทะเล นับว่าเป็นผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่สำคัญ แม้เส้นทางคมนาคมในประเทศจะมีความปลอดภัยในระดับหนึ่ง แต่เพื่อเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพให้มากขึ้น จึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมทางทะเลกับเส้นทางคมนาคมทางบก และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศให้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ กิจกรรมพาณิชย์ยังคงขาดการส่งเสริมจากภาครัฐ

๔. การดำเนินการเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ส่วนราชการและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันผลักดันจนประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ซึ่งนำไปสู่ความจำเป็นในการพัฒนากฎหมายเพื่อรองรับพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ รวมถึงการรับมือกับผลกระทบที่จะตามมาหลังการเข้าไปภาคีในระยะต่อไป

๕. การพัฒนาขีดความสามารถของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทะเล (ศรชล.) เนื่องจากมีข้อจำกัดทั้งด้านการกิจงบประมาณ และทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทำให้ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องมีหน่วยงานเจ้าภาพเพื่อทำหน้าที่บูรณาการภารกิจและทรัพยากร เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทะเล (ศรชล.) เพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลยังคงขาดเอกภาพและประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีเสริมขีดความสามารถให้เพิ่มขึ้น

๖. การเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาระบบข้อมูลทางสมุทรศาสตร์ ธรณีวิทยา นโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล

สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกันและปกป้องผลประโยชน์ของชาติทางทะเลยังมีไม่มากพอและไม่ครอบคลุม ทั้งการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของทะเลยังมีน้อยไม่กว้างขวาง และการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องและรักษาความมั่นคงทางทะเลยังคงมีข้อจำกัด ภาคประชาชนขาดการสนับสนุนดูแลจากภาครัฐ มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากทะเลอยู่ในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะปัญหาจากการแย่งชิงทรัพยากรและการทำลายสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างระบบหมู่บ้านเพื่อความมั่นคงทางทะเลยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงในทุกพื้นที่ รวมทั้งยังไม่การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อเสริมความมั่นคงที่เข้มแข็งและเพียงพอ

๗. ปัญหาสำคัญของการดำเนินการตามนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ งบประมาณและกำลังของหน่วยงานต่างๆ มีอยู่อย่างจำกัดไม่เพียงพอต่อปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ ขาดการส่งเสริมและพัฒนา อันกระทบต่อประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติและความมั่นคงทางทะเลอย่างมาก และเป็นข้อจำกัดที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานต่างๆ

๗.๒ ภารกิจของหน่วยงานต่างๆ มีความซ้ำซ้อน กฎหมายที่ให้อำนาจในการบังคับใช้ลำสามัคคี และขาดการบูรณาการ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมไปถึง ความซ้ำซ้อนและขอบเขตอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานต่างๆ ยังคงเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการปฏิบัติงานและดำเนินการตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลอีกด้วย

ขั้นที่ ๓ การกำหนด วิสัยทัศน์ และผลประโยชน์ทางชาติทางทะเล

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล คือ ภาพในอนาคตที่องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล มีเป้าหมายร่วมกันที่จะทำให้เกิดขึ้น จากการระดมความคิดเห็นร่วมกันของทุกฝ่าย สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ของ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ได้ดังนี้

“ประเทศไทยสามารถปกป้อง รักษา และแสวงหาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างสมดุลและยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการบริหารจัดการและการบูรณาการการใช้พลังอำนาจของชาติในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ”

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับและการคำนึงถึงผลประโยชน์ของทุกภาคส่วนในประเทศ ดังนั้นการกำหนดผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจึงอยู่บนพื้นฐานการรับรู้ของสังคมโดยทั่วไปว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดร่วมกันของทุกฝ่าย เพื่อตอบสนองต่อความมั่นคง ความมั่งคั่ง เกียรติภูมิ และวัฒนธรรมของชาติ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยจากการพิจารณาความสำคัญของทะเลที่มีต่อประเทศไทยร่วมกับนโยบายของชาติด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งด้านความมั่นคง ความมั่งคั่ง และด้านความยั่งยืน ตลอดจนกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศสามารถกำหนดผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้ ดังนี้

๑. อำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตย และเขตอำนาจของชาติทางทะเล
๒. ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และการมีสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ ประโยชน์และการดำเนินกิจกรรมทางทะเล
๓. ความเจริญรุ่งเรือง ความสมบูรณ์มั่งคั่งที่ยั่งยืนของชาติ และความอยู่ดีมีสุขอันเนื่องมาจากกิจกรรมทางทะเลในทุกมิติ
๔. ผลประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนจากทะเลและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทะเลในทุกมิติทั้งในระยะสั้น และระยะยาว
๕. การมีเกียรติ ศักดิ์ศรี และเป็นที่ยอมรับในประชาคมระหว่างประเทศด้านกิจกรรมทางทะเล

ขั้นที่ ๔ การกำหนดวัตถุประสงค์ของชาติทางทะเล

วัตถุประสงค์ของชาติทางทะเล

วัตถุประสงค์ของชาติทางทะเล เป็นเป้าหมายของการดำเนินยุทธศาสตร์ โดยมีความมุ่งหมายในการรับมือกับปัญหาและภัยคุกคามที่เกิดขึ้นอยู่ทั้งในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในทศวรรษหน้า จากผลของการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเล สามารถกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของชาติทางทะเลได้ ดังนี้

๑. เพื่อปกป้องและรักษาอำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตย และเขตอำนาจของชาติทางทะเลจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

๒. เพื่อคุ้มครองและรักษาชีวิต สิทธิ และทรัพย์สินของประชาชนที่ดำเนินกิจกรรม หรือมีความเกี่ยวข้องกับทะเลทั้งในและนอกน่านน้ำ

๓. เพื่อจัดการและควบคุมการใช้ทะเลให้มีความสงบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมของทุกฝ่ายร่วมกันอย่างสมดุลและยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมศักยภาพในการแสวงหาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๔. เพื่อปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๕. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างองค์ความรู้ ความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล และ ปลุกจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากร ตลอดจนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๖. เพื่อจัดทำ และพัฒนากฎหมาย รวมทั้งการบริหารจัดการทางทะเล ขององค์กรภาครัฐ

ชั้นที่ ๕ กำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลของประเทศไทยและ กำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ

กรอบแนวคิดพื้นฐานสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล เป็นแนวทางการใช้และการพัฒนาเครื่องมือ ตลอดจนกำลังอำนาจแห่งชาติทั้งหมด เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติทางทะเลที่ได้กำหนดไว้ ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เต็มไปด้วยปัญหา อุปสรรค และภัยคุกคามที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินยุทธศาสตร์มีความสอดคล้องกับคุณค่าที่ประชาชนคนไทยยึดมั่น อีกทั้งยังมีความเป็นไปได้บนพื้นฐานของจุดแข็งและจุดอ่อนของชาติ การกำหนดแนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์ จึงอยู่ในกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

๑. การกำหนดยุทธศาสตร์ทั้งในเชิงรุก เชิงป้องกันและป้องปรามอย่างเหมาะสม ในสภาวะการณ์ที่ผลกระทบอันเกิดจากภัยคุกคามที่มีความหลากหลายและซับซ้อน จำเป็นต้องอาศัยการเตรียมพร้อมทั้งในเชิงรุกและเชิงรับอย่างยืดหยุ่น รอบคอบ และรอบด้าน ซึ่งเป็นพื้นฐานในการกำหนดยุทธศาสตร์ฉบับนี้ที่มีเป้าหมายหลักในการป้องกันการเกิดขึ้นของปัญหาต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๒. การกำหนดยุทธศาสตร์บนพื้นฐานของความร่วมมือ ประเทศไทยหรือองค์กรใด องค์กรหนึ่งของรัฐไม่อาจจัดการกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงทางทะเลแต่เพียงลำพังได้ การร่วมมือ

ระหว่างหน่วยงานภายในประเทศและการร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในระดับภูมิภาค
จึงเป็นหลักการสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์

๓. การกำหนดยุทธศาสตร์บนพื้นฐานของการดำรงเกียรติและศักดิ์ศรีของประเทศ
ในฐานะของสมาชิกในสังคมโลก ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถดำรงและสร้างความมั่นคง
ของโลกให้เกิดขึ้น การกำหนดยุทธศาสตร์จึงอยู่บนพื้นฐานของการตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ และ
ความรับผิดชอบในฐานะของสมาชิกที่ดีของประชาคมโลก ซึ่งหมายถึงเกียรติและศักดิ์ศรีของ
ประเทศ

๔. การกำหนดยุทธศาสตร์บนพื้นฐานของการใช้กำลังอำนาจของชาติอย่างสมดุลและ
เหมาะสม หมายถึงการใช้กำลังอำนาจแห่งชาติ เช่น การเมือง การทูต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม
เป็นต้น อย่างสมดุลและสอดคล้องกับสถานการณ์บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้
การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๕. การกำหนดยุทธศาสตร์บนพื้นฐานของความสอดคล้องกับหลักการและพันธกรณี
ต่างๆ ได้แก่ กฎหมายภายในประเทศ กรอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายระหว่าง
ประเทศ และความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนหลักการอันเป็นสากล อาทิ หลักสิทธิมนุษยชน
เป็นต้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของชาติทางทะเล

ประเด็นปัญหา

ความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้าน การรุกราน และการแข่งขันในด้านการสะสมอาวุธ

วัตถุประสงค์

เพื่อปกป้องและรักษาอำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตย
และเขตอำนาจของชาติทางทะเลจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ

แนวทางในการดำเนินการ

๑.๑ ใช้กำลังอำนาจแห่งชาติทั้งมวลในการจัดการกับภัยคุกคามที่เป็นรัฐ ด้วยแนวคิด
เชิงป้องกันและป้องปราม โดยมุ่งเน้นการเป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจ ความไว
เนื้อเชื่อใจระหว่างประเทศ และความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ตลอดจนใช้และแสวงหากลไกการ
แก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยสันติวิธี เน้นการเจรจาทางการเมืองและการทูตเป็นหลัก ทั้งนี้
ในสถานการณ์ที่หลีกเลี่ยงการใช้กำลังไม่ได้ จะต้องมีความพร้อมและศักยภาพในควบคุมและ
คลี่คลายสถานการณ์ไม่ให้บานปลายจนส่งผลกระทบต่อสิทธิและอธิปไตยของประเทศ
(ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ และ ๒)

๑.๒ เสริมสร้างและพัฒนาท่าล้งทางเรือให้สอดคล้องกับท่าล้งอำนาจอื่นๆของชาติ โดยให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงของดุลท่าล้งในภูมิภาค ทั้งให้ สอดคล้องกับความจำเป็นในการปฏิบัติการกิจและหน้าที่ในการป้องกันประเทศ และการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้มีความมั่นคงยั่งยืน รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมของชาติ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๓ และ ๔)

๑.๓ พัฒนาความร่วมมือและความเข้าใจอันดีกับหน่วยงานทางทะเลของประเทศ เพื่อนบ้านและมิตรประเทศในทุกระดับ สนับสนุนให้มีการฝึก การลาดตระเวนร่วม การแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารทางทะเล และกิจกรรมอื่นๆ ที่เอื้อให้เกิดช่องทางการติดต่อสื่อสารและการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน รวมทั้งสนับสนุนการกิจการรักษาสันติภาพที่เหมาะสมทั้งในระดับ ภูมิภาคและในระดับโลก โดยเฉพาะภายใต้กรอบของอาเซียนและองค์การสหประชาชาติ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ และ ๕)

๑.๔ ส่งเสริมความสัมพันธ์ ความเข้าใจ ความไว้นื้อเชื่อใจระหว่างประเทศ และ ความร่วมมือกับประเทศ เพื่อนบ้านทั้งในและนอกภูมิภาค เพื่อลดความขัดแย้งและแรงกดดัน ต่อการใช้ท่าล้งและขีดความสามารถทางทหาร โดยไม่จำเป็น รวมถึงแสดงบทบาทนำในการยุติ ความขัดแย้งระหว่างประเทศ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ และ ๕)

๑.๕ สนีกท่าล้งอำนาจแห่งชาติทั้งมวลในการเร่งรัดการแก้ไขปัญหาด้านทางทะเล กับประเทศเพื่อนบ้าน ให้บรรลุผลโดยเร็ว โดยเน้นการเจรจาทางการเมืองและการทูต เพื่อให้ สามารถตกลงแบ่งเขตแดนทางทะเลกันได้ทั้งหมด หรือให้เหลือพื้นที่ขัดแย้งน้อยที่สุด โดยพิจารณา ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการจัดทำพื้นที่พัฒนาร่วมหรืออื่นๆ บนพื้นฐานของ การดำรงบูรณภาพแห่งดินแดนและความสัมพันธ์อันดีที่ยั่งยืนระหว่างประเทศ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๔ และ ๕)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล

ประเด็นปัญหา

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีลักษณะข้ามพรมแดน ทั้งอาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้ายภัยธรรมชาติ และภัยที่เกิดจากรัฐที่มีแนวคิดในการใช้ความรุนแรงในการบังคับ ใช้กฎหมาย

วัตถุประสงค์

เพื่อคุ้มครองและรักษาชีวิต สิทธิ และทรัพย์สินของประชาชนที่ดำเนินกิจกรรม หรือมีความเกี่ยวข้องกับทะเลทั้งในและนอกน่านน้ำ

แนวทางในการดำเนินการ

๒.๑ เจรจา สร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจกับประเทศที่ใช้ความรุนแรง ในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อสร้างมาตรการและกลไกระหว่างประเทศในการระงับการกระทำ อันรุนแรงที่จะเกิดกับเรือและประชาชนของประเทศไทย ตลอดจนเพื่อเป็นช่องทางในการคุ้มครอง และช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๔ และ ๕)

๒.๒ ดำเนินการทางการทูตและการทหารเพื่อสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการจัดการกับประเด็นปัญหาโจรสลัด พร้อมกับสนับสนุนเรือไทยและเรือที่ขนส่งสินค้าไทย ที่ต้องผ่านพื้นที่เสี่ยงภัยให้มีมาตรการในการป้องกันตนเองและใช้ประโยชน์จากกองกำลังนานาชาติ ที่อยู่ในพื้นที่ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๕)

๒.๓ เสริมสร้างและพัฒนาระบบตรวจการณ์ เฝ้าตรวจติดตาม ควบคุมเรือ และพิสูจน์ทราบ เป้าหมายต่างๆทางทะเล ให้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อปกป้องและรักษาอำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน และสิทธิอธิปไตยทางทะเลจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการควบคุมกิจกรรมทางทะเล การบังคับใช้กฎหมาย การให้ความคุ้มครอง และความปลอดภัย (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ และ ๔)

๒.๔ ในเรื่องภัยพิบัติ สาธารณภัย และภัยธรรมชาติ ให้มีการปรับปรุงและพัฒนา องค์กร กลไก เครื่องมือ จิตความสามารถ ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชน และ ความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนการเชื่อมระบบฐานข้อมูลแบบบูรณาการ และการเตือนภัยล่วงหน้าในทุกระดับ เพื่อให้มีการติดตาม ค้นหา ช่วยเหลือ บรรเทา ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ประสบภัย ทางทะเลอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล ตลอดจนสร้างและแสวงหากลไกเพื่อประสาน ความร่วมมือกับนานาชาติประเทศ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๔)

๒.๕ พัฒนาขีดความสามารถของประเทศในด้านการแลกเปลี่ยนข่าวสาร การข่าวกรอง การแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า การตรวจการณ์ การสกัดกั้น ควบคุมกับการแสวงหา และใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการรับมือกับภัยคุกคามความมั่นคง ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ และ ๕)

๒.๖ นำประเด็นเรื่องความมั่นคงและความปลอดภัยทางทะเลเข้าสู่เวทีระหว่าง ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะความร่วมมือในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อสนับสนุนการสร้างมาตรการ

เครื่องมือ และความร่วมมือด้านอื่นๆ ในการให้ความช่วยเหลือทางทะเลร่วมกัน (ผลประโยชน์
ข้อที่ ๒ ๓ และ ๕)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความสงบเรียบร้อยและส่งเสริมการใช้ประโยชน์

จากทะเล

ประเด็นปัญหา

- ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจจากทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- การกระทำที่ผิดกฎหมาย
- การบังคับใช้กฎหมายและการบริหารจัดการทะเลที่ขาดประสิทธิภาพ
- การขาดการสนับสนุนและการบูรณาการในการใช้ประโยชน์จากทะเล

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดการและควบคุมการใช้ทะเลให้มีความสงบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อ
การดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างสมดุลและยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมศักยภาพในการแสวงหา
ผลประโยชน์ ของชาติทางทะเล

แนวทางในการดำเนินการ

๓.๑ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการอำนวยความสะดวก และการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม
ทางทะเล ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและความร่วมมือทั้งในและระหว่าง
ประเทศ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๓ ๔ และ ๕)

๓.๒ ส่งเสริมความร่วมมือในการสร้างเครือข่ายคมนาคมขนส่ง การประมง
และการท่องเที่ยวทางทะเล รวมถึงให้มีการบริหารจัดการ และใช้ประโยชน์จากทะเล
อย่างมีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัย (ผลประโยชน์ข้อที่ ๓ และ ๔)

๓.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการพาณิชย์นาวี เพื่อเป็นการสร้างผลประโยชน์
ทางเศรษฐกิจ และสนับสนุนภารกิจด้านความมั่นคงในภาวะไม่ปกติ โดยกำหนดให้มี
กรอบมาตรฐานและการสร้างแรงจูงใจที่ชัดเจนและเหมาะสม อาทิ การส่งเสริมการลงทุน
การลดภาษี เป็นต้น ตลอดจนมีการส่งเสริมการแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจทั้งใน
และนอกน่านน้ำที่มีทิศทาง ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๓ และ ๔)

๓.๔ การดำเนินกิจกรรมเพื่อแสวงหาประโยชน์จากทะเล ทั้งกิจกรรมของภาครัฐและ
กิจกรรมของภาคเอกชน จะต้องคำนึงถึงสิทธิ ความเป็นธรรม และวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่

รวมทั้งการให้ความสำคัญในเรื่องผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล (ผลประโยชน์ข้อที่ ๓ และ ๔)

๓.๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลต้องจัดให้มีมาตรการเชิงป้องกัน และมาตรการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งอันเกิดจากการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างสันติวิธีและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๔)

๓.๖ จัดระเบียบการบริหารจัดการประโยชน์และการดำเนินกิจกรรมทางทะเลอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม สมดุล และยั่งยืน เพื่อให้การดำเนินการหรือกิจกรรมของทุกภาคส่วนในการแสวงหาประโยชน์จากทะเล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บนพื้นฐานของการเคารพสิทธิ มีความเป็นธรรมต่อชุมชนในพื้นที่ และส่งผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุดต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๔)

๓.๗ ให้มีการกำหนดเขตพื้นที่ปกครองทางทะเล เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๔)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ประเด็นปัญหา

- สิ่งแวดล้อมถูกทำลายอย่างหนัก รุนแรง และมีผลกระทบในวงกว้าง
- การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบอย่างร้ายแรงในอนาคต
- การแสวงหาผลประโยชน์จากทะเลอย่างขาดความรับผิดชอบ
- ขาดนโยบาย/ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการกำกับดูแลการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล
- การบังคับใช้กฎหมายและการบริหารจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ ขาดความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ จนทำให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลายอย่างรวดเร็ว

วัตถุประสงค์

เพื่อปกป้อง รักษา และฟื้นฟู ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

แนวทางในการดำเนินการ

๔.๑ ผลักดันเรื่องการค้าจนถึงสิ่งแวดล้อมให้เป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการทางนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับทะเล รวมทั้งมีมาตรการเชิงรุกในการสร้างความสมดุลและความยั่งยืน (ผลประโยชน์ข้อที่ ๓ และ ๔)

๔.๒ สนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบายและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของภาครัฐตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๓ และ ๔)

๔.๓ สนับสนุนสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากร และส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตน ตลอดจนสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากการทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (ผลประโยชน์ข้อที่ ๓ และ ๔)

๔.๔ หน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องและมีอำนาจหน้าที่ จะต้องดำเนินการในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โปร่งใส และมีความเป็นธรรม เพื่อหยุดยั้งการสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมทั้งสร้างขีดความสามารถในการจัดการกับมลพิษที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้ง (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒, ๓ และ ๔)

๔.๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีมาตรการในการควบคุมการแสวงหาประโยชน์จากทะเลอย่างเข้มงวด ทั้งจากหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะธุรกิจที่แสวงหาผลประโยชน์จากทะเลต้องมีการจัดระเบียบและสร้างจิตสำนึก รวมถึงส่งเสริมให้มีการดำเนินการในลักษณะที่สมดุลต่อทั้งชุมชนและสิ่งแวดล้อม (ผลประโยชน์ข้อที่ ๓ และ ๔)

๔.๖ หน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่ดูแลสิ่งแวดล้อมทางทะเลต้องเร่งรัดดำเนินการให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่ชัดเจนและมีลักษณะบูรณาการ ตลอดจนมีมาตรการที่เด็ดขาดและเป็นธรรม (ผลประโยชน์ข้อที่ ๓ และ ๔)

๔.๗ สร้างและใช้ประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรอบความร่วมมือของกลุ่มประเทศอาเซียนและเอเปค เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล (ผลประโยชน์ข้อที่ ๓ ๔ และ ๕)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์ความรู้ และความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล

ประเด็นปัญหา

- ขาดองค์กรและระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทะเลทั้งด้านความมั่นคงและด้านอื่นๆ
- ภาคประชาชนขาดความรู้และความเข้าใจ และขาดมิติทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับทะเล

- ภาครัฐขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทะเล
- ขาดการส่งเสริมการเข้ามามีบทบาทของภาคประชาชนอย่างเพียงพอ

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างองค์ความรู้ ความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล และปลูกจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากร ตลอดจนส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน แนวทางในการดำเนินการ

๕.๑ ให้จัดตั้งองค์กรหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และจัดการความรู้เกี่ยวกับทะเลในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลเชิงวิชาการทางทะเล สมุทรศาสตร์ ธรณีวิทยา รวมทั้งวิศวกรรมชายฝั่งและสิ่งแวดล้อม สำหรับใช้ประโยชน์ร่วมกันในการปกป้องและรักษาความมั่นคงของชาติ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีความยั่งยืน (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ ๔ และ ๕)

๕.๒ รมรณรงค์ให้ความรู้ การศึกษา และประชาสัมพันธ์กับประชาชนและผู้ที่มีส่วนได้เสีย ให้ตระหนักถึงความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากทะเลอย่างยั่งยืนและเหมาะสม รวมทั้งเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องและรักษาความมั่นคงทางทะเล (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๔)

๕.๓ เร่งรัดการพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการทางทะเล ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ทางทะเล ด้านกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับทางทะเล ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล และสาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับทางทะเลให้เพียงพอ รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงทางทะเลให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางทะเล (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๓ ๔ และ ๕)

๕.๔ เสริมสร้างศักยภาพของคน ชุมชน พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลและเกาะแก่ง รวมทั้งพัฒนาและจัดตั้งอาสาสมัครในการปกป้องผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตลอดจนสร้างเครือข่ายข้อมูลข่าวสารภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานราชการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเป็นเครือข่ายภาคประชาชนที่เข้มแข็งในการร่วมมือกันปกป้องดูแลสิทธิของคนและชุมชนในพื้นที่ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๔)

๕.๕ ให้มีการศึกษาวิจัยทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในมิติด้านความมั่นคงทางทะเล เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติทางทะเลไปสู่การปฏิบัติทั้งในเชิงยุทธศาสตร์และยุทธวิธี โดยเฉพาะการศึกษาวิจัยผลกระทบที่มีต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภูมิประเทศบริเวณชายฝั่ง รวมถึงผลกระทบจาก

การพัฒนาบริเวณชายฝั่งทะเล และเสนอมาตรการแก้ไขและปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์
(ผลประโยชน์ข้อที่ ๒๓ และ ๔)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐ

ประเด็นปัญหา

- องค์กรของรัฐขาดประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
- กฎหมายไม่ทันสมัยและไม่มีความมาตรการที่เข้ากับสถานการณ์
- ผลกระทบจากการเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำและพัฒนากฎหมาย และการบริหารจัดการทางทะเลขององค์กรของรัฐ

แนวทางในการดำเนินการ

๖.๑ ให้มีการดำเนินการเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ รวมถึงให้มีการพิจารณาเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับทะเลโดยเร็ว โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติอย่างรอบคอบทุกด้าน (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๓ ๔ และ ๕)

๖.๒ เร่งรัดการพัฒนากฎ ระเบียบ แผน หรือกฎหมายภายในอื่นๆ เพื่อรองรับและสนับสนุนสิทธิประโยชน์ของรัฐ และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ทางทะเล โดยให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายและพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๓ ๔ และ ๕)

๖.๓ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้มีการจัดทำมาตรการ โครงการ และแผนงาน มีงบประมาณรองรับ และมีการประสานบูรณาการการดำเนินงานระหว่างส่วนราชการและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้งให้มีการกำหนดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฯ ในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภายใต้การบริหารจัดการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด (กกจ.) และแผนจังหวัดภายใต้การบริหารจัดการของคณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) ตลอดจนให้มีการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ฯ กับแผนบริหารราชการแผ่นดิน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๓ และ ๔)

๖.๔ ให้จัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ที่มีอำนาจตามกฎหมายในการสั่งการและการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ ๔ และ ๕)

๖.๕ ให้หน่วยงานหรือองค์กรในระดับท้องถิ่น สนับสนุนด้วยการจัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (ผลประโยชน์ข้อที่ ๑ ๒ ๓ ๔ และ ๕)

๖.๖ ให้มีภาคีเครือข่ายสนับสนุนการนำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ไปปฏิบัติ โดยให้ภาควิชาการ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่าย ในการขยายผลยุทธศาสตร์ฯ (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๔)

๖.๗ ให้มีกลไกและระบบการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยการสร้างดัชนีชี้วัดความสำเร็จ เพื่อติดตาม ประสานงาน ประเมินผล และปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ที่ต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม (ผลประโยชน์ข้อที่ ๒ ๓ และ ๔)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลสามารถประเมินผลการ ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจน จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบ สำคัญในอันที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. มีระบบการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดลำดับ ความสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ มีการแบ่งมอบความรับผิดชอบภารกิจของส่วนราชการที่เป็น หน่วยเจ้าภาพและหน่วยที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน โดยมีการจัดทำ ยุทธศาสตร์ มาตรการ โครงการ และแผนงาน รวมทั้งมีงบประมาณรองรับอย่างพอเพียง

๒. มีกลไกในการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติและระบบการประเมินผลยุทธศาสตร์ เพื่อติดตาม ประสานงาน ประเมินผลการปฏิบัติยุทธศาสตร์ที่ต่อเนื่อง และสร้างดัชนีชี้วัด ความสำเร็จ

๓. มีการสร้างความสมดุลและความสอดคล้องทั้งด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างหลักของการใช้ทะเลที่มองทะเลเป็นภาพเดียวกันทั้งหมด และมี ตัวชี้วัดที่จะเป็นตัวประเมินผลหรือตัดสินใจร่วมกัน ด้วยการตระหนักถึงความซับซ้อนของกิจกรรม ทางทะเลที่มีความหลากหลาย เช่น ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การอยู่ดีมีสุขของคนในสังคม และความยั่งยืนสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง เป็นต้น

๔. มีการศึกษาวิจัยทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในมิติทางด้านความมั่นคง ทางทะเล โดยการจัดตั้งองค์กรที่มีสถานะ อำนาจหน้าที่ และกฎหมายรองรับชัดเจนในการรักษา

ความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อศึกษาวิจัย สร้างองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลไปสู่การปฏิบัติทั้งในเชิงยุทธศาสตร์และในเชิงยุทธวิธี รวมทั้งเพื่อให้มีงบประมาณดำเนินงานเป็นของตนเองและสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัว

๕. มีภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ โดยการให้ภาคการเมือง ภาควิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน โดยเฉพาะบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายการขยายผลจากกรอบยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกันได้

๖. มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายตื่นตัวและตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางทะเล โดยผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อให้เกิดการผนึกกำลังของคนในชาติ เป็นภูมิคุ้มกันและพลังในการเผชิญกับภัยคุกคามได้อย่างมั่นคงแน่วราบ

๗. มีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านความมั่นคงทางทะเล โดยเฉพาะในส่วนที่เอื้ออำนวยให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การแก้ไขปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ ความมั่นคงทางพลังงาน ทางสิ่งแวดล้อมและทางอาหาร ฯลฯ ดำเนินไปด้วยความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๘. มีการเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์/นโยบายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการบริหารราชการแผ่นดินอย่างชัดเจน เพื่อจะได้มีการผลักดันงบประมาณในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์

มาตรการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในการเผชิญกับสถานะแวดล้อมทางทะเลในทศวรรษหน้า

ในทศวรรษหน้า ประเทศไทย จะต้องเผชิญกับสถานะการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัต และมีความสลับซับซ้อน มิติความมั่นคงแห่งชาติ จะเป็นการบูรณาการการมีส่วนร่วมของประชาชน/ กลุ่มหลากหลายในสังคม สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะเกิดการพึ่งพาอาศัยระหว่างกันมากขึ้น มีการเปิดเสรีในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ท่ามกลางปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์ (Globalisation) ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalism) การเผชิญหน้าระหว่างเชื้อชาติ ศาสนา รวมทั้ง ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม-อารยธรรม ภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ ที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงมากขึ้น การร่วมมือ/ รวมกลุ่มเพื่อการแข่งขัน ถ่วงดุลอำนาจ (Multi Polar) ในลักษณะภูมิภาคนิยม (Regionalism) ซึ่งในปี

ค.ศ.๒๐๑๕ ที่จะมีการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน จะส่งผลให้ประเทศไทยต้องเพิ่มภารกิจในการจัดเตรียมความพร้อมของกำลังทางเรือ เพื่อความร่วมมือให้เกิดเสถียรภาพด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค อันเป็นกลไกหลักของการเป็นประชาคมอาเซียนด้านความมั่นคง ดังนั้น **บทบาทของหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลในทศวรรษหน้าจะมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล** ทั้งบทบาทในการผลักดันนโยบายการใช้ประโยชน์จากทะเล การบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ ในทะเล ของรัฐบาล เพื่อแก้ปัญหาเชิงนโยบาย และการปรับแนวความคิดในการใช้กำลังทางเรือ การบริหารจัดการภายใน ระหว่างหน่วยงาน เพื่อแก้ปัญหาเชิงการบริหาร ซึ่งจะต้องกำหนดมาตรการในการดำเนินการในระดับต่างๆ ดังนี้

๑. ระดับยุทธศาสตร์ (Strategy Level) เป็นการวิเคราะห์และเสนอแนวทางที่จะแก้ไขสภาพปัญหาการดำเนินการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในทศวรรษหน้า เพื่อให้ สามารถตอบสนองต่อสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเลทั้งภายในและระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวทางดำเนินการระดับยุทธศาสตร์ Strategy Level มุ่งแก้ไขสภาพปัญหา เชิงนโยบายในระดับรัฐบาลระดับกระทรวง ตลอดจนผลักดันให้เป็นนโยบายของพรรคการเมือง ในการดำเนินการระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งหน่วยงานทางทะเลจะมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้มีการเสริมสร้างสมุททานุภาพของประเทศตามแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ Strategy Concept ดังนี้

๑.๑ การกำหนดเป้าหมายในภาพรวมที่ชัดเจนของประเทศในการใช้ประโยชน์จากทะเล National Positioning ในทศวรรษหน้า จากการที่ประเทศไทยมีที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคที่จะกลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ และอยู่ใกล้กับเส้นทางการคมนาคมขนส่งทางทะเลที่สำคัญของโลก ผลักดันให้รัฐบาลเพิ่มความสำคัญของนโยบายทะเลให้เป็นนโยบายของชาติ

๑.๒ ผลักดันให้มีการบริหารจัดการการดำเนินกิจกรรมทางทะเล และการใช้ประโยชน์จากทะเลที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการจัดตั้งหน่วยงานในระดับนโยบายทำหน้าที่ให้คำปรึกษารัฐบาลในการวางแผนนโยบายทางทะเล

๑.๓ ผลักดันให้เกิดสมุททาภิบาล (Ocean Governance) เพื่อให้มีการบริหารจัดการในการใช้ประโยชน์จากทะเลได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย มีการนำยุทธศาสตร์ทะเลมากำหนดแนวทางการใช้สมุททานุภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔ ผลักดันให้รัฐบาลมีการกำหนดนโยบายที่ทำนายเชิงรุก อาทิ การจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการเสริมสร้างสมุททานุภาพ เช่น การพัฒนากำลังทางเรือ การส่งเสริมอุตสาหกรรมอยู่เรือ การสร้างและพัฒนาท่าเรือพาณิชย์

๑.๕ ผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือหน่วยงานในการรักษาผลประโยชน์ของชาติในทะเลเป็นการเฉพาะ เช่น MMEA ของมาเลเซีย BPC ของออสเตรเลีย และ MSTF ของสิงคโปร์ เพื่อบริหารจัดการ บังคับใช้กฎหมายและดูแลความปลอดภัยในทะเลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถป้องกันและต่อต้านภัยคุกคามได้ในทุกรูปแบบ

๑.๖ ผลักดันให้มีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาทางทะเล เพื่อศึกษาเกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (Institute of Maritime Interest Studies) ซึ่งจะทำให้รัฐบาล และประชาชนเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลรักษาผลประโยชน์ และความมั่นคงของชาติทางทะเล และทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการเกี่ยวกับทะเลและการใช้ประโยชน์จากทะเลให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเล และภาคประชาชน ซึ่งจะต้องคอยติดตามความก้าวหน้าในวิทยาการทางทะเล มีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายทะเลเป็นอย่างดี อันจะทำให้เกิดสมูททาบิบาล การบริหารจัดการ หรือระเบียบในการใช้ทะเล ซึ่งจะทำให้ประเทศสามารถแสวงประโยชน์และใช้ประโยชน์จากทะเลให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดตอบสนองทั้ง ด้านความมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน

๒. ระดับยุทธการ Operational Level

จากการวิเคราะห์นโยบายหลักของรัฐบาลที่ยังไม่มุ่งเน้นการแสวงประโยชน์ทางทะเล ยังไม่ให้ความสำคัญที่จะเป็นศูนย์กลาง หรือ เป็นผู้นำทางทะเล ไม่ว่าจะเป็นด้านองค์ความรู้ทางทะเล เศรษฐกิจ หรือด้านการเมืองระหว่างประเทศ ขาดการบริหารจัดการการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จากการประเมินขีดความสามารถของนาวิกานุภาพ หรือกำลังอำนาจทางเรือของประเทศ ในทศวรรษหน้าเส้นทางคมนาคมทางทะเลของประเทศทั้งฝั่งอ่าวไทย และ ฝั่งทะเลอันดามันมีแนวโน้ม ที่จะถูกขัดขวาง จาก ภัยคุกคามจากการใช้กำลังจากกองกำลังฝ่ายตรงข้าม โดยเฉพาะ การก่อวินาศกรรม เรือฉีบน้ำ บ.โคมติ หรือเรือดำน้ำ และ ดังนั้นหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กองทัพเรือจะต้องมีบทบาทสำคัญในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลทั้งภายในและต่างประเทศ ตลอดจนเสริมสร้างพลังประชาชน ตามแนวความคิดทางยุทธการ Operational Concept ดังนี้

๒.๑ ปรับแนวความคิดในการใช้กำลังทางเรือ (Operational Concept) โดยให้ความสำคัญภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non Traditional Threat) ที่มีความสลับซับซ้อน และเป็นเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น เร่งการบูรณาการหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลและจิตสำนึกของประชาชน ในการหวงแหนทรัพยากรทางทะเล และความสำคัญของทะเล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบังคับใช้กฎหมาย การคุ้มครอง และรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ควรจัดแบ่งกำลัง

ทางเรือในภารกิจการบังคับใช้กฎหมายและการช่วยเหลือ Constabulary Role
นอกจากการปฏิบัติการทางทหารโดยชัดเจน โดยปรับแนวความคิดในการใช้กำลังทางเรือใหม่ ดังนี้

๒.๑.๑ การป้องกันประเทศ (Military Operations) ภารกิจป้องกันประเทศ
จำเป็นต้องใช้กำลังทางเรือที่เข้มแข็ง ปฏิบัติการด้วยความรุนแรง และเด็ดขาด
การปฏิบัติการทางเรือ กำลังทางเรือที่ใช้เชิงยุทธศาสตร์ป้องปรามจะต้องมีความน่าเชื่อถือทั้งในด้าน
ขีดความสามารถของยุทธโศปกรณ์ เทคโนโลยี และขีดความสามารถด้านยุทธวิธีของกำลังพล
ควรปรับพื้นที่ปฏิบัติการโดยแบ่งเป็น ๒ พื้นที่ คือฝั่งอ่าวไทย และฝั่งทะเลด้านตะวันตก ตั้งแต่
เขตต่อเนื่องออกไป และมอบหมายให้ กองเรือยุทธการรับผิดชอบในการใช้กำลัง ตามหลักการ
อ้อมกำลัง และเพื่อความยืดหยุ่น (Flexibility) ในการประกอบกำลังของหมู่เรือ มุ่งเน้นขีด
ความสามารถในการรักษาเส้นทางคมนาคมทางทะเล โดยเฉพาะ “การควบคุมทะเล (Sea Control)”
ซึ่งจะต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางเรือ ดังนี้

๒.๑.๑.๑ Blockade (ใช้ กองเรือ Carrier Battle Group)

๒.๑.๑.๒ Chokepoint Control (ใช้ กองเรือ Carrier Battle Group
ร่วมกับกองเรือโจมตี)

๒.๑.๑.๓ Open Ocean Operations (ใช้กองเรือ Carrier Battle
Group ร่วมกับกองเรือโจมตี)

๒.๑.๑.๔ Local Engagement (ใช้กองเรือโจมตี)

๒.๑.๑.๕ Forward Operations (กองเรือ Carrier Battle Group)

๒.๑.๒ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งจะต้องกระทำอย่าง
ต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงรูปแบบของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non Tradition Threat) ที่ทวีความรุนแรง
และเป็นเครือข่าย ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเล และความปลอดภัยของประชาชน
จะเน้น การบูรณาการหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลต่างๆ และ ภาคประชาชน เพื่อให้เกิด
ประสิทธิภาพในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลตั้งแต่ภาวะปกติ ลงแบ่งพื้นที่ปฏิบัติการ
เป็น ๓ พื้นที่ตามที่ ทพเรือภาค(ทรภ.) รับผิดชอบ แต่ปรับลดพื้นที่ปฏิบัติการลงมาเหลือเฉพาะ
บริเวณน่านน้ำภายในจนถึงเขตต่อเนื่อง และยังคงให้ ทรภ. ดูแล ส่วนการปฏิบัติการทางทหาร
โดยเฉพาะการป้องกันประเทศ เมื่อเกิดสถานการณ์ความขัดแย้ง ทรภ. ยังคงใช้การบูรณาการ
หน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเล และภาคประชาชนในลักษณะการต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ (Total
Defenses) รับผิดชอบเฉพาะการป้องกันฝั่ง

๒.๑.๓ แนวความคิดในการใช้กำลังทางเรือเดิม

๒.๑.๓.๑ กองเรือยุทธการ(กร.) หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน(นย.)
หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง(สอ.รฝ.) เป็นหน่วยเตรียมกำลัง

๒.๑.๓.๒ ทรภ. เป็นหน่วยใช้กำลัง

๒.๑.๔ แนวความคิดในการใช้กำลังทางเรือแบบใหม่

๒.๑.๔.๑ กร. เป็นหน่วยเตรียมกำลังและใช้กำลังทางเรือ
โดยเฉพาะภัยคุกคามทางทหาร เพื่อปกป้องและรักษาอำนาจอธิปไตยของประเทศทางทะเล

๒.๑.๔.๒ ทรภ. ในบทบาท สรชล. เขต ใช้กำลังทางเรือด้วยการ
บูรณาการกับหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลอื่น ๆ ในการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล
และการช่วยเหลือและผู้ประสบภัยทางทะเล

๒.๑.๕ ต้องมีขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางเรือเพื่อให้ได้มาซึ่งการ
ควบคุมทะเล ซึ่งประกอบด้วยการลาดตระเวนตรวจการณ์ระยะไกล และการปฏิบัติการโจมตีครบ
ทั้ง ๓ มิติ

๒.๑.๕.๑ ทร. ควรแสดงบทบาทนำเพื่อทำให้เกิดการบูรณาการ
หน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้ สรชล. เป็นกลไกหลักใน
การบูรณาการและการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการรักษาและบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดความ
มั่นคงทางทะเล

๒.๑.๕.๒ ผลักดันให้ สรชล. เป็นนิติบุคคลเพื่อให้สามารถขอรับ
การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลเพิ่มเติมในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางทะเล
และเป็นศูนย์กลางระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลที่มีประสิทธิภาพ

๒.๑.๕.๓ จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงทาง
ทะเล (Maritime Domain Awareness) และ ผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่าง
หน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะหน่วยงานใน สรชล.
เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนไปสู่เสถียรภาพด้านความมั่นคงทางทะเลในประเทศ และในภูมิภาค
ตัวอย่างแนวความคิดในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงทางทะเล เช่นระบบควบคุม
การจราจรทางทะเลของ กรมเจ้าท่า สามารถนำมาบูรณาการในการติดตามสถานการณ์
ทางทะเล ดังนี้

๒.๑.๕.๓.๑ ติดตามควบคุมยานพาหนะประเภทเรือเดิน
ทะเล เข้า – ออกจากประเทศ

๒.๑.๕.๓.๒ กำกับดูแลการเดินเรือให้ถูกต้องตามกฎหมาย การเดินเรือและกฎระเบียบของท่าเรือ กฎหมายอื่นๆ เช่น ช่องทางจราจร เขตจอดทอดสมอ เขตที่ตื่นที่อันตราย

๒.๑.๕.๓.๓ กำกับดูแลความปลอดภัยในการเดินเรือ ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุเรือเกยตื้น เรือโคลนกัน เช่น ในทัศนวิสัยจำกัด เรือเครื่องจักรขัดข้อง เครื่องมือเดินเรือเสีย เรือเล็กที่กีดขวางทางเดินเรือ

๒.๑.๕.๓.๔ ควบคุมดูแลแก้ไขปัญหาเช่น สถานการณ์เรือรั่ว น้ำเข้าเรือ เรือจมใกล้ฝั่งหรือเขตท่าเรือ เรือไฟไหม้ เรือขอความช่วยเหลือทางการแพทย์ และติดตามควบคุมการลักลอบทิ้งน้ำมันหรือน้ำเสียลงทะเล

๒.๑.๕.๓.๕ ประสานการค้นหาและช่วยเหลือเรือประสบภัย และภัยพิบัติต่าง ๆ

๒.๑.๕.๓.๖ แจ้งข่าวสารการเดินเรือ สภาพอากาศ สภาพการจราจร และอันตรายในการเดินเรือ

๒.๑.๕.๓.๗ ติดตามและตรวจสอบเรือที่กระทำผิดกฎหมายร่วมกับ ตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมประมง กรมสรรพสามิต ตรวจคนเข้าเมือง และกรมแรงงาน

๒.๑.๕.๓.๘ ติดตามเรือสินค้าของไทยที่เดินเรือรอบโลก และเรือสินค้าต่างประเทศที่เข้ามาในเขต ๑,๐๐๐ ไมล์ทะเลจากชายฝั่งทะเลประเทศไทย

๒.๑.๕.๓.๙ ใช้ระบบ Vessel Monitoring System (VMS) สำหรับติดตามเรือ เพื่อให้ความช่วยเหลือที่จำเป็น อาทิ เรือโดยสาร เรือเฟอร์รี่ เรือยอชต์ เรือที่ข้ามช่องแคบมะละกาโดยสุจริต เรือที่ทำการประมงนอกน่านน้ำโดยสุจริต

๓.ระดับยุทธวิธี Tactical Level

เพื่อประสิทธิภาพในการบูรณาการ และการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการรักษาความมั่นคงทางทะเล ทรภ. ในบทบาท สรชล.เขต จะเป็นหน่วยใช้กำลังในการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางทะเล และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางทะเล โดยจะเน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลใน สรชล. และภาคประชาชน ในฐานะศูนย์ ทสภข. ในทะเล เพื่อให้การรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการกำลังอำนาจแห่งชาติในลักษณะของการต่อสู้แบบเบ็ดเสร็จ (Total Defence) ลักษณะเช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ กองกำลังรักษาความมั่นคงทางทะเล MSTF โดยกำหนดกรอบแนวความคิดในการปฏิบัติ บนหลักการสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่ Maritime Domain

Awareness การป้องกัน การปฏิบัติการ (Response) การป้องกัน และ การแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร โดยมีแนวความคิดในการปฏิบัติดังนี้

๓.๑ บก. สรชล. และบก.สรชล.เขต ทำหน้าที่วางแผน และควบคุมการปฏิบัติการทางทะเล

๓.๒ วางกำลังทางเรือและอากาศยานให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่ปฏิบัติการ โดยแบ่งเป็น ๓ พื้นที่ (Area Command) ทรภ. ๑ – ๓ (สรชล. เขต ๑ – ๓) โดยลดพื้นที่ปฏิบัติการลง เน้นปฏิบัติการภายในเขตต่อเนื่อง (ไม่เกิน ๒๔ ไมล์)

๓.๓ จัดกำลังพลจากหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลต่าง ๆ ใน สรชล. (กองทัพอากาศ กรมศุลกากร กรมประมง กรมเจ้าท่า กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ ตำรวจน้ำ หน่วยละ ๑ นาย) เป็นชุดปฏิบัติการผสม เพื่อความชำนาญในการบังคับใช้กฎหมาย และขั้นตอนการส่งฟ้องศาล ครอบคลุมทุกพื้นที่

๓.๔ จัดอากาศยานลาดตระเวนเป็นประจำ

๓.๕ ใช้เรดาร์ตรวจการณ์ทะเลและระบบติดตามเรืออัตโนมัติ

๓.๖ พัฒนาขีดความสามารถในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และประสานการปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลทั้งภายในประเทศ ในภูมิภาค และนอกภูมิภาค

สรุป

ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่ผ่านมา ได้มีการกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานโดยฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันคือนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๒ ซึ่งเป็นนโยบายที่กล่าวไว้เฉพาะด้านความมั่นคงเท่านั้น ไม่ได้เชื่อมโยงกับแผน นโยบาย หรือยุทธศาสตร์ด้านอื่นๆ ทำให้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในบทนี้ได้นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๒ มาวิเคราะห์ร่วมกับผลการตรวจสอบภาวะแวดล้อมที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๑ แล้วนำมาประมวลผลตามขั้นตอนในการจัดทำยุทธศาสตร์ซึ่งกำหนดไว้ ๕ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ ๑ การวิเคราะห์ และกำหนดแบบ(Model)ในการจัดทำยุทธศาสตร์

ขั้นที่ ๒ ตรวจสอบสถานะแวดล้อมทางทะเลของประเทศไทย

ขั้นที่ ๓ การกำหนด วิสัยทัศน์ และผลประโยชน์ทางชาติทางทะเล

ขั้นที่ ๔ การกำหนดวัตถุประสงค์ของชาติทางทะเล

ขั้นที่ ๕ กำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลของประเทศไทย และกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ผลการจัดทำตามขั้นตอนดังกล่าว สามารถกำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ได้ ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของชาติทางทะเล

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความสงบเรียบร้อย และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเล

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์ความรู้ และความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขององค์กรของรัฐ

นอกจากนี้ยังได้กำหนดมาตรการในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวไว้ โดยมุ่งให้เกิดการพัฒนาเชิงระบบ ทั้ง ๓ ระดับ คือ **ระดับยุทธศาสตร์ (Strategy Level)** ที่จะผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงระดับนโยบายของรัฐบาลในการบริหารประเทศ เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและมุ่งแสวงประโยชน์จากทะเล ผลักดันให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญในการใช้ประโยชน์จากทะเล การเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศจากกิจกรรมทางทะเล **ระดับยุทธการ (Operational Level)** มุ่งให้เกิดการปฏิบัติการร่วมระหว่างเหล่าทัพ การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลภายในประเทศ และระหว่างประเทศ การบูรณาการของหน่วยกำลัง ทั้งพลเรือนและทหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการรักษาความมั่นคงทางทะเลในมิติที่ไม่ใช่ภัยคุกคามทางทหาร โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่น (Flexibility) ในการประยุกต์ใช้กำลังทางเรือทั้ง ๓ บทบาท ตามหลักนิยามการใช้กำลังทางเรือ และ**ระดับยุทธวิธี (Tactical Level)** เน้นการบูรณาการและใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาของกำลังพลที่สนธิกำลังเป็นชุดปฏิบัติการ ร่วม/ผสม เพื่อลดข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมาย บูรณาการภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนช่วยสนับสนุนในการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล